

Informatiebijeenkomst water Schin op Geul

20 maart 2024

1. Vragen en antwoorden deelsessie ‘Korte termijn aanpak’

1.1 Wat is de status van de kademuren. (Gedeelte tussen Wijlre en de grote weg) Wat wordt daar nu aan gedaan?

Tijdens het hoogwater van juli 2021 is de Geul in Schin op Geul buiten haar oevers getreden en zijn door de hoge stroomsnelheden zichtbare (en ook onzichtbare) schades ontstaan. De beschadigingen betreffen onder andere grindafzettingen, ingekalfde taluds, beschadigingen aan kademuren en omgevallen bomen. Na het hoogwater zijn er meerdere tijdelijke herstelmaatregelen getroffen. Waterschap Limburg heeft een plan om het Geultracé binnen Schin op Geul definitief te herstellen. Dit houdt in het aanbrengen van nieuwe kademuren, het aanbrengen van nieuwe teenbeschermingen (om de oevers te beschermen tegen erosie) en het opschonen van het beekprofiel, met als resultaat een robuust en toekomstbestendig Geultracé. De plannen zijn op een informatie-avond gepresenteerd en de direct aanwonenden zijn bezocht. Inmiddels zijn de benodigde onderzoeken uitgevoerd en namens het Waterschap is een rentmeester actief met het beschikbaar krijgen van gronden. De verwachting is dat eind van dit jaar gestart kan worden met de uitvoering van de werkzaamheden.

1.2 Julianaplein: Meer infiltratie (door vergroening) en Ondergronds opslaan betekent ook iets voor het grondwaterniveau. Hoe voorkomt de gemeente overlast in kelders etc.

Onderzoek naar de positieve en negatieve effecten van waterretentie op het plein is in gang gezet (bodemonderzoek). We voorzien de uitkomsten hiervan tegen eind september. Volgens planning wordt verwacht eind 2024 te beginnen, met een verwachte uitvoeringsperiode van zes maanden. De bewoners zullen ruim van tevoren op de hoogte worden gesteld van de plannen en de uitvoering daarvan.

1.3 Er wordt nog steeds gebouwd dicht langs de Geul. Is het bouwen van huizen langs de Geul mogelijk, en moet het Waterschap hier toestemming voor geven?

Er zijn inderdaad gebieden waarbij het vanuit overstromingsrisico niet verstandig is om te bouwen. Het waterschap heeft bij deze ruimtelijke ontwikkelingen een adviserende rol. Wij maken overstromingsrisicokaarten en delen deze informatie met de gemeente. Alle overheden samen

hebben de woondeal ondertekend om deze samenwerking en advisering beter op elkaar af te stemmen.

1.4 Waarom konden onderzoeken niet eerder plaatsvinden. Het duurt al zo lang.

Het projectteam Valkenburg van het programma Water in Balans (WiB) van Waterschap Limburg was voor de wateroverlast van 2021 bezig met het gebied Hekerbeekdal. Daarna is er versneld opgeschaald naar zeven nieuwe projectgebieden (Sibberbrugge, Kattebeek, Walemergrub, Ransdalerweg, Scheumerbeek, Kleingracht en de Gerendalsvloedgraaf). Onze gebiedsprojecten voeren we op een integrale manier uit. Hierbij onderzoeken we goed wat het hydrologisch effect is van maatregelen, zodat we zeker weten dat een oplossing op de ene plek niet ergens anders een nieuw probleem veroorzaakt. Ook zoeken we naar verschillende soorten oplossingen, die voor de lange termijn blijven werken. Ook is er veel afstemming met de omgeving nodig om te bepalen welke maatregelen draagvlak hebben en bespreekbaar met de diverse grondeigenaren in het gebied. Dit zorgt ervoor dat het soms lang duurt. Om dit tegen te gaan kijken we ook naar snelle maatregelen op locatie waar we de gronden al in bezit hebben.

1.5 Wat is de relatie tussen het programma WiB en wat er aan de andere tafels wordt uitgelegd?

Aan de tafel 'lange termijn oplossingen' wordt er verteld over de grootschalige en integrale aanpak van het stroomgebied van de Geul door programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL). Deze aanpak heeft een langere doorlooptijd en kijkt naar een veel groter gebied, namelijk het gebied langs de Geul van bron tot monding. Aan de tafel waterweerbaarheid wordt verteld wat bewoners zelf kunnen doen om hun huis en zichzelf te beschermen tegen wateroverlast. Het voorkomen van en reageren op wateroverlast is complex en er is niet één oplossing. De maatregelen van programma WiB richten zich op de zijstroomgebieden (droogdalen). Meer water vasthouden in deze gebieden betekent dat er minder water naar de Geul toe stroomt. De maatregelen in het programma WiB hebben naast een lokale verbetering van de wateroverlast situatie ook een positief effect op de waterhuishouding van de Geul.

1.6 Gaat de gemeente een beleid opzetten op het verharden van tuinen?

Wij kunnen mensen niet verbieden om tegels in de tuin aan te leggen. Wij moedigen het vergroenen van tuinen wel aan in campagnes en hopen dat onze groene pleinen inspireren en het goede voorbeeld geven.

1.7 Welke (inundatie) plannen lopen er in de bovenstroomse gebieden?

Er worden ook Water in Balans projecten uitgevoerd bovenstrooms van Schin op Geul (bijvoorbeeld in het project Mechelderbeekdal). Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) onderzoekt voor het hele stroomgebied van de Geul, ook bovenstrooms van Schin op Geul, welke maatregelen nodig zijn.

1.8 Zijn kaarten beschikbaar waarbij wij kunnen zien wat er rondom het gebied van Schin op Geul gebeurt?

De projectenkaart hebben we nu specifiek gemaakt voor Valkenburg, in samenwerking met de verschillende overheidsorganisaties. We hebben hier een nauwe samenwerking. We hebben zo'n kaart nu nog niet beschikbaar voor het bovenstroomse gebied, maar we gaan hiernaar kijken!

1.9 Wat doet het waterschap in de tijd dat ze nog niet bezig zijn in de gebieden?

Door een beperkte capaciteit kunnen we niet overal tegelijk aan de slag gaan. Als het nog niet mogelijk is om aan de slag te gaan in een groot gebiedsproject kan het waterschap samen met de betrokken gemeente wel advies geven over zelfbescherming of andere maatregelen om alvast zo goed mogelijk te beschermen.

1.10 Wat gebeurt er met de sportvelden van SV Geuldal? Wordt de vereniging verplaatst ten behoeve van het realiseren van waterbuffers?

Op dit moment zijn we met de vereniging in overleg over hun toekomst. Verplaatsing is op dit moment niet aan de orde.

2. Vragen en antwoorden deelsessie 'Lange termijn aanpak'

2.1 Hoe is de samenwerking met België op dit moment?

De samenwerking met België verloopt constructief. We hebben binnen het programma WRL een projectleider aangesteld, afkomstig uit Wallonië, die de verbinding legt met de Waalse partners. Een van de resultaten van de samenwerking is dat er gezamenlijk onderzoek gedaan zal worden naar de extreme afvoer van de Geul vanuit België.

2.2 Waarom is doorlooptijd om te komen tot een voorkeursscenario zo lang?

Het kost tijd om dit op een goede manier te doen. Eerst moet onderzocht worden welke maatregelen mogelijk zijn en wat het effect hiervan is op het hele gebied. Dit is belangrijk om te voorkomen dat maatregelen op de ene plek leiden tot extra risico's op een andere plek. Het kan ook nodig zijn om maatregelen te nemen in gebieden waar geen overlast is, maar die wel helpen om

andere gebieden beter te beschermen. Bij de keuze voor een voorkeursscenario worden verschillende factoren meegewogen, zoals het effect op het veiligheidsniveau, de kosten en de impact op de omgeving.

2.3 Wat is de status van de verkenning naar de mogelijkheden voor waterberging in de dalvlaktes van de Geul door bureau Kragten?

Bureau Kragten is in opdracht van WRL onlangs gestart met deze verkenning. Dit zal ongeveer 4 maanden in beslag nemen. Als onderdeel van de verkenning zal er binnenkort een werksessie met een aantal bewoners en vertegenwoordigers van stichting Samen tegen Wateroverlast plaatsvinden, waar input /suggesties voor de invulling van maatregelen in het gebied opgehaald wordt.

2.4 Er wordt 15 jaar genoemd als doorlooptijd van het programma. Betekent dit dat de pot met geld voor maatregelen pas over 15 jaar beschikbaar komt?

Nee, het budget komt de komende jaren in een aantal tranches beschikbaar.

2.5 Wie bepaalt of het pakket aan maatregelen waar uiteindelijk voor gekozen wordt, het verstandigste is?

De afweging voor het voorkeursscenario vindt plaats door de gezamenlijk verantwoordelijke bestuurders van de acht betrokken Geulgemeenten (w.o. de gemeente Valkenburg aan de Geul), het Waterschap Limburg en de Provincie Limburg. Hierbij worden inwoners en belanghebbende in de voorbereiding betrokken door consultatie en overleg. Bij de keuze voor een voorkeursscenario worden verschillende factoren meegewogen, zoals het effect op het veiligheidsniveau, de kosten en de impact op de omgeving.

2.6 Hebben natuurorganisaties inspraak in het proces?

Natuurorganisaties worden net als andere belanghebbenden betrokken in de verschillende fases van het proces.

2.7 Wordt er ook een milieu-effectrapportage gemaakt?

Vanwege de te verwachten milieu-impact zal een plan-MER worden opgesteld.

2.8 Wat gebeurt er met de inbreng die we eerder al eens hebben ingebracht in een bijeenkomst met het Waterschap over de wateroverlast in Schin op Geul?

Deze wordt meegenomen in de verkenningsfase van het stroomgebiedsplan voor de Geul.

2.9 Waar is informatie te vinden over de voortgang van het proces?

Op www.wachtnietopwater.nl kunt u vanaf medio 2024 informatie vinden over de voortgang van de stroomgebiedsplannen. Ook vindt u hier veel praktische tips en informatie over wat u zelf kunt doen om schade door wateroverlast te verminderen.

3. Vragen en antwoorden deelsessie 'Waterweerbaarheid'

3.1 Early warning

We zijn in 2021 niet gewaarschuwd. Wat doen jullie om dat te verbeteren?

Er wordt gewerkt aan een early warning systeem. Daarvoor zijn nauwkeurige meetpunten nodig in het hele stroomgebied, ook in het buitenland. Zo'n systeem bestond al voor de Maas maar nog niet voor de Limburgse zijrivieren en beken.

Waarschuwen gaat om twee aspecten:

- op tijd waarschuwen
- adequate informatie geven met een zogenoemd handelingsperspectief. Met andere woorden: wat moet je doen als het water komt?

In een noodsituatie kan die informatie bijvoorbeeld via een NL Alert worden gegeven op uw mobiele telefoon. Maar u kunt zich ook nú al voorbereiden op een noodsituatie door de informatie op de website [Tijdens wateroverlast: Wacht niet op water](#) eens door te nemen. Dat maakt u weerbaarder doordat u niet compleet overvallen wordt.

3.2 Waterstanden

Vorig jaar met die heftige regenbuien was de hele buurt in rep en roer. De mensen liggen er wakker van. En dan hoor je niks. Waarom worden we dan niet geïnformeerd?

Via de website www.waterstandlimburg.nl en de gelijknamige app houdt Waterschap Limburg u 24/7 op de hoogte van de actuele waterstanden in Limburg. Door middel van vijf kleurcodes wordt

aangegeven of er sprake is van een normale toestand of bijvoorbeeld (dreigende) wateroverlast. Bij gebruik van de app kunt er ervoor kiezen om een melding te krijgen van hoog water op basis van uw locatie.

Het KNMI geeft weerswaarschuwingen onder andere voor zware regenbuien. Dat gebeurt met kleurcodes. Vanaf code oranje volgt ook de veiligheidsregio Zuid Limburg de verwachtingen en waarschuwt de omgeving via www.vrzi.nl. De gemeente deelt die waarschuwingen via de eigen beschikbare kanalen.

Het lastige is dat je nooit met 100% zekerheid kunt zeggen waar een bui valt en wat de gevolgen zijn. We begrijpen heel goed dat hevige regenbuien en hoge waterstanden ook een emotioneel aspect hebben na de dramatische ramp van 2021. Het is daarom voor alle instanties voortdurend zoeken naar balans in de berichtgeving. Je wilt op tijd waarschuwen maar je wilt ook niet onnodig paniek veroorzaken. En na tien keer code oranje reageren mensen ook niet meer. Hoe dan ook, als er echt gevaar dreigt door wateroverlast, dus als de veiligheid in het geding komt, dan wordt u via NL Alert tijdig gewaarschuwd en hoort u wat u moet doen.

3.3 Heeft het zin om te zeggen wat je moet doen als het water er al aankomt?

Met eerder waarschuwen kan de schade met 40% worden verminderd. Om een idee te geven: in 1993 en 1995 was sprake van een vergelijkbaar hoogwater in de Maas. Uit overzichten van verzekeraars bleek dat de schade aan inboedel bij het tweede hoogwater ruim 60% lager was. Dit komt voor een groot deel doordat het hoogwater in 1993 als een verrassing kwam. Terwijl mensen in 1995 nog konden putten uit ervaringen van het jaar daarvoor. De ervaringen uit 2021 zijn samengebracht in handelingsperspectief, op individueel en buurtniveau. Op www.wachtnietopwater.nl leest u alles over wie u kunt bellen voor hulp, hoe u een noodpakket samenstelt maar ook welke afspraken u met burens kunt maken om elkaar te helpen als er hoogwater komt. Daar komt nu natuurlijk nog bij dat er effectievere middelen zijn ontwikkeld om u beter te beschermen tegen wateroverlast met waterkerende maatregelen.

3.4 Pilot Wateradviesteam

We starten een pilot met wateradviesteams. In de gebieden waar in 2021 wateroverlast was, komt een adviseur aan huis die uw situatie in kaart brengt (woningscan). Daarop volgt een advies met hoe u uw woning kunt beschermen tegen hoog water. Dat advies bestaat uit een rapport met concrete maatregelen. Uit ervaring weten we dat uitvoering van die maatregelen voor een gemiddelde

woning ongeveer € 6000 kost. U ontvangt een tegemoetkoming in de kosten tot een bedrag van maximaal € 3000. Dat is dus meestal de helft van het bedrag dat u moet investeren om uw woning te beschermen. Als u besluit om de maatregelen uit te voeren, krijgt u geen geld, maar komt op hele korte termijn een busje voor rijden dat voor u aan de slag gaat. Zo heeft u zelf geen sores met het zoeken van aannemers en installateurs, offertes aanvragen en bonnetjes bewaren.

3.5 Wanneer komen deze wateradviesteams in Schin op Geul? Waar kan ik me aanmelden?

Het gaat hier in eerste instantie om een pilot. We beginnen medio dit jaar met de proef op negen plekken in Limburg. In Valkenburg aan de Geul moet nog een gebied worden gekozen. Naar verwachting wordt dat in de loop van mei a.s. bekend. Van de pilot gaan we leren hoe we dit vervolgens op een goede manier in de rest van onze gemeente en Limburg kunnen uitrollen. Als uw wijk aan de beurt is, ontvangt u daarover persoonlijk bericht.

Behalve een woningscan maken de wateradviesteams ook een scan van de omgeving. Soms is het namelijk effectiever om maatregelen in de buurt te treffen, in plaats van aan een individuele woning. Als het kan beschermen we dus op wijkniveau, als het moet op perceelsniveau.

3.6 Het is absurd wat bedrijven voor die beschermende systemen vragen. Is daar iets aan te doen?

We gaan ons best doen om waterbeschermende maatregelen op een betaalbare manier bij de mensen te brengen. Als we op grote schaal materialen inkopen heeft dat waarschijnlijk ook een gunstige invloed op de prijs.

3.7 Ik woon in een huurwoning. Wat doen jullie als woningcorporaties niet meewerken?

Gemeenten proberen woningcorporaties te stimuleren om hun woningen te verduurzamen en klimaat adaptief te maken. Dat doen ze onder meer door jaarlijks prestatieafspraken te maken. Daarin worden concrete doelen en afspraken vastgelegd met betrekking tot het woningbeleid en de dienstverlening van de corporatie.

3.8 Wat doet de gemeente zelf om wateroverlast tegen te gaan. In de Grote Straat in Valkenburg kwam vorig jaar het water uit de putten omhoog. Is daar al iets aan gebeurd?

Naar aanleiding van de wateroverlast in de kern Valkenburg als gevolg van heftige regenbuien heeft

de gemeente een aantal kritieke punten in beeld gebracht die meteen zijn aangepakt. Zo zijn bijvoorbeeld verzakte trottoirbanden verhoogd waardoor het water op de weg blijft. Daardoor wordt bijvoorbeeld het hemelwater dat vanaf de Cauberg en Daalhemerweg afstroomt beter via het asfalt naar de vijver in het Halderpark toe geleid.

Bij de brandweerkazerne is de parkeerplaats 'gekanteld' waardoor het regenwater via een goot naar de Geul stroomt, in plaats van via de verharding het pand in. Bij de Sibbergrubbe zijn kolken bijgeplaatst en een zandgrindbank. In de Grote Straat wordt nog berekend hoe hemelwater sneller en beter in het hemelwaterriool kan worden afgevoerd. En zo zijn er nog tal van knelpunten aangepakt. Wilt u hier meer over weten? Kijk dan naar het filmpje

<https://youtu.be/Px6QKRi53pc?si=l61dlpTweR32HYqE> (QR code van maken)